

בשאלות פוריות, טיפוח ועוד

מצוינת ופוריותו משביעה רצון ומשתווה לממוצע של כל פרי האגודה. ממנו בוצעו ב־4 חודשים אלה 4,700 הזרעות.

מדיוני ועדת הטיפוח

אורך חיים. שוב הועלתה ההצעה להתחשב באורך חיים של העתודות, כתכונה טיפוחית ב־בחירת עגלים.

זה מספר שנים, שהקדמנו ברכישת עגלים מפרות צעירות, כבר בהמלטה השנייה, בנימוק — להקטין את המרווח בין הדורות, ועלידי זה להגדיל את ההתקדמות הגנטית. לפר נבחן צעיר אשר עולה במבחנו על פרים נבחנים זקנים, אינן יכולות להיות בנות מבוגרות. רק לפרים, שנבחנו לפני הרבה שנים, ורמתם הגנטית ירדה בינתיים — יחסית — בגלל ההתקדמות הגנטית המתמדת, יכולות להיות בנות עם מספר תחלובות רב. לפי מחקרים אמריקאיים נמצאה קורלציה גבוהה בין תגובה גבוהה של מבכירה ותגובת החיים שלה, כך שאפשר לסמוך על תגובת מבכירה כאמצעי ברור, — לערוך לפר מבחן לאורך חיים של בנותיו איננו מציאותי כלל וכלל, כי עד שמבחן כזה יהיה בידינו, הפר כבר לא יהיה בחיים, וערכו הגנטי כמשביח כבר יהיה נחלת העבר.

לפי המחקרים בארה"ב, התורשתיות של אורך החיים היא נמוכה מאוד ואין סיכוי עלידי ברור וטיפוח להתקדם בתכונה זאת.

הוצאת פרים. לאור המבחנים ל־122 יום ולאחר סיכומי התצוגות הוחלט בועדת הטיפוח להוציא את הפרים סייר, סברא, דגם, מרחב, תגר, רשי, אדון, זיו, טירון, עורג, חסיד, שאול.

מ„סברא“ הכינונו 3,000 מנות זירמה, שנוכל להוציאן לשימוש בשעת הצורך. גם מ„סייר“ נש־ארו 1,000 מנות בבנק הזירמה.

עגלים. בגלל פסילתם או יציאתם של 5 עגלים, לא יהיו בקיץ הבא מספיק פרים צעירים לעבודה. לעומת זה יהיו בעונת החורף הבאה יותר מ־20 פרים צעירים, מהם נצטרך לבצע הזרעות מבחן.

תוצאות התעברות

תוצאות ההתעברות ב־4 החודשים הראשונים של שנת תשל"א סוכמו, לפי בלתי־חוזרות 60—90 יום:

חודש	מספר ההזרעות	ב"ח 50—90	
אוקטובר	8,325 (7,974)	54.6	(49.2)
נובמבר	9,163 (7,954)	56.8	(58.4)
דצמבר	11,028 (10,302)	58.3	(59.8)
ינואר	10,611 (9,393)	66.3 (30—60)	(68.3)

בהשוואה לתש"ל : +3,504 = 10%.

בסוגרים : המספרים מתש"ל 1969/70

בתכניתנו לסכם את תוצאות ההתעברות בעד־רים הקיבוציים, לפי בדיקות הריון ל־4 חודשים אלה ולפרסמן. לכן, אנו שוב פונים לכל רכזי הענף, להחזיר ל„און“ את הדפים, בהם רשומות ההזרעות ובדיקות ההריון, ובזמן! הפרים הנבחרים. בביקוש רב ביותר נמצאים הפרים : זמיר, דפני וצהל.

זמיר — נכנס לעבודה אחרי התצוגה באמצע נובמבר. תוך חודשיים וחצי בוצעה בזירמתו 7,000 הזרעות. זה מהווה שיא אצלנו. לאחר, שהוא גותן כמות גדולה של זירמה וגם פוריותה טובה, יכולנו לעמיד בדרישה הגדולה לכופתיות ממנו. דפני — כעת הפר הטוב ביותר בין כל הפרים הנבחרים בארץ. לצערנו פוריותו יותר נמוכה. בכל זאת בוצעו עם זירמתו, במשך 4 חודשים אלה, 5,000 הזרעות. ההתעברות מזירמתו היתה 7% מתחת לממוצע לגבי פרות ו־5% מתחת לממוצע לגבי עגלות.

צהל — ממשיך להיות פר מבוקש; זירמתו בהקשר לזה, בבטחון מוחלט, שהפרה שחור־לבן הישראלית מטופחת יתר על המידה בכיוון לייצור חלב על חשבון הקונסטיטוציה (דהיינו : פרה עדינה וחלשה. ח.ע.).

ח.ע.

הפרות בחישוב התנובה השנתית שלהן. כיום חישוב זה מבוסס על יום כלכלה ממוצע ולא על יום חליבה ממוצע כקודם. בצורה זאת מפחיתים 83 ימי יובש במקום 60 (23 נוספים) את תנובת הפרה בממוצע ארצי ב-390 ק"ג חלב! לכן צריך לתקן את נוהג הייבוש המוקדם, או את רישום הייבוש הבלתי נכון, או את שניהם גם יחד.

שאלת התאומים בבקר שלנו

בחוברת: „תוצאות, סקירות וניתוחים” של „און”, יולי 1970 כתבתי גם פרק בנושא התאומים. בהמשך העיקוב אחרי תופעות התאומים בעדר הישראלי, מעניין להביא את הנתונים שקיבלנו לאחרונה מהמחשב. ראובן בר-ענן הועיד השנה סיכום מיוחד בתכנית המחשב לתופעה זאת.

בסיכום השנתי לפי אבות הפרות שתחלובו-תיהן הסתיימו בין 1.10.69 ל-30.9.70 גרשמו 85 המלטות תאומים אצל מבכירות, המהווים 0.8%, ו-1,304 המלטות אצל פרות (מהמלטה שנייה ויותר). מהן, בעדר הקיבוצי — 1,101 המלטות, המהווים 5.4% מכל המלטות הפרות. שוב מתב-לטת אותה תופעה כמו ב-4 השנים הקודמות, שקורים 30% פחות המלטות תאומים במושב לעומת תופעת התאומים בעדר הקיבוצי. תופעות שליליות, המתלוות ללידת תאומים סוכמו במחשב כדלקמן:

- (1) אחוז התמותה בין הולדות של פרות שהמ-ליטו תאומים הוא — 21.5, לעומת 5.2 בהמלטות ולד אחד;
- (2) ההתעברות אחרי המלטת תאומים מתאחרת ב-15 יום בממוצע, 124 בהשוואה ל-109 ימים פתוחים.
- (3) היציאה של פרות אחרי תאומים מרובה יותר: 35% לעומת 25% כללי.

הביקורת על הפוריות למחשב!

שיטות הרישום והסטטיסטיקה על הפוריות הנהוגות בארץ, אינן יכולות לתת תשובות על השאלות של פוריות הפרים, על שיטות שונות בנוהגים על מועדי הזריעה, על מנוחה מינית, על

העגלים שרכשנו, ילידי 1970, מתחלקים לפי אבו-תיהם כדלקמן: 7 בנים של ארי, 5 — מצהל, 3 בני בגתן, 1 — של ברקן ו-1 — מצין; מילידי החורף, 1970/71 יש לנו 10 עגלים, כולם בנים מזירמת יבוא אמריקנית, והם: 4 בני אפולו, 2 בני מט, 2 בני סנשיין, 1 — סקוקי, ו-1 — סולטן; ההתעברות מהזירמה האמריקאית היתה חלשה, רק 27%, אבל יש להתחשב בזה, שהפרות שהור-רעו בה, הן מהכי טובות בארץ, ופוריותן, כמובן, יותר חזקה, והפרים האמריקאים כולם זקנים, בגיל 10 ומעלה.

הקדמת ההזרעה

לאחר הדיון על הקדמת ההזרעות אחרי ההמ-לטה, אשר התקיים ביוזמת „השרות” להזרעה, התחילו מספר משרקים בשיטה זאת. בעמקי הירדן ובית-שאן נוהגים הרבה שנים להזריע לקראת סוף עונת ההזרעה, מוקדם ככל האפשר אחרי ההמ-לטה. נחוץ לבצע ניסיונות מבוקרים היטב, בכדי להוציא מסקנות. הסיכום הארצי השנתי ע"י המחשב מראה מרווח בין ההמלטה עד להתעברות (ימים פתוחים) של 110 יום בממוצע. זה כמובן יותר מדי ויש להקטינו. אם הפרות מתעברות, אפילו רק בממוצע, אחרי ההזרעה השנייה, יכול הממוצע לידת ב-20 יום על מנת להגיע למרווח בין ההמלטות, שלא יהיה יותר משנה.

ימי יובש

מספר ימי יובש לפרה לפני ההמלטה דורש עיון מחדש. הסיכום הארצי הכללי מראה, שה-מבכירות עמדו 73 יום יבשות בממוצע, ולפרות היו בממוצע 83 ימי יובש. אין כל ספק שאפשר לקצר את תקופת היובש לפרות בחודש ימים, בערך. 53 ימי-יובש צריכים להספיק לפרות ל-הכנה להמלטה ולתחלובה הבאה. אם נחשוב ש-40,000 לפרות בביקורת החלב יניבו רק עוד 8 ליטר חלב ליום ב-30 הימים הנוספים, הרי תהיה זאת תוספת של מיליון ליטר חלב בשנה בערך. אמנם לא ברור, אם למעשה אינם חולבים את הפרות, ושלא רק רושמים את הייבוש של הפרות בתאריך, הנותן את הממוצע של 83 יום לפני ההמלטה הבאה. במקרה זה, מקפחים את

למחשב ולקבל עיבוד סטיסטי משוקלל ומשוכלל לפרטיו. ראובן בר ענן נפגש באנגליה עם ה־ סטיסטיקאי הראשי של מועצת שיווק החלב, אשר הכין תכנית לעיבוד פרטי ההזרעה למחשב. בר־ צוננו להזמין את האיש לביקור בארץ, שילמד את שאלותינו ויצייע לנו תכנית מותאמת לצרכינו. אנו מקוים שישתתפו בזה גם „השרות” וגם „ה־ חקלאית”.

משה היימן

טיפולים שונים בזירמה ובצורת ההזקתה, על הבדלים בממשק והשפעתם על הפוריות, על הב־ דלים בין פרות ועגלות, על טיפולים רפואיים ותוצאותיהם על הפוריות, על השפעת עונה ו־ אקלים ועוד כהנה וכהנה.

לכן העלינו מזמן הצעה, להעביר את קומפלקס הבעיות למחשב האלקטרוני, להעביר את רישום הנתונים של ההזרעה ושל הטיפול הרפואי יחד

חקלאי זכור! המספוא דורש גם אשלו

מחקרים הוכיחו את יעילותו של הרישון האשלני במספוא אפילו בקרקעות כבדים. להלן ההמלצות לרישון שניתנו ע"י המח' למספוא שרות ההדרכה והמקצוע (ש.ה.מ.). משרד החקלאות.
(הנחית לעונה במספוא, אביבקיץ '68)



תירס

תירס לירק בעונה האובטימלית והמאוחרת

50-40 ק"ג/ד' אשלון-כלורי.
הסוגע בטיבד הטפוק ביותר לפי הוריעה.

תירס לאשכולים וקלחים

50-40 ק"ג/ד' אשלון-כלורי.
חיוני לתירס מתוק ופרס לעסק ביתישאן ועסקהידוק.



עשב רודס ופסכלון

40 ק"ג/ד' אשלון-כלורי.

בגלר הכמיות הגדולות של דשן חנקי היתנות לסרעה. רצוי לפנות לשרות-השדה לשם בדיקת קרקע לתכולת אשלון.



אסכסת

אסכסת קיימת

40 ק"ג/ד' אשלון-כלורי. החל מהשנה השנייה, אם לא ניתן ורחן בזריעה מוסיפים 40 ק"ג/ד' סופרפוספט ריזל. יחד עם האשלון.

כשהאדמה חמה ואפשר לעלות על השטח.

הכות שמחים לקראת זריעת סתיו

יש להתחיל את המיפול ביולי: להשקות עד לעומק 30 ס"מ ולאחר שבועיים לפרס את השטח:

אחיב לפור 100 ק"ג/ד' סופר פוספט ועוד

50 ק"ג/ד' אשלון-כלורי. מציעים בחרישה סגורה (בסחרשה מתהפכת) עד 30 ס"מ עומק.

דאג בסועד למלאי של אשלון-כלורי במחסן. הסוכים לרשן אשלוני: יהמשכיר המרכזי וחברת יטסיר.

מפעלי ים המלח בע"מ

יעוץ והדרכה: המחלקה התקליאית, משרד חלאיב ת.ד. 3451, סל. 57148

